

VERVEN MET NATUURLIJKE KLEUREN UIT PLANTEN

Hans Jackmaert - Zeefdruk met natuurlijke verven
Pigmento vzw - Reuzin Stuijke: making off

Verven met natuurlijke kleuren uit planten: een herontdekking van oude kleurtechnieken

Verven met planten is een oude techniek waarbij natuurlijke kleurstoffen, gewonnen uit verschillende delen van planten zoals wortels, bladeren, bloemen en schors, worden gebruikt om materialen zoals textiel, papier, leer, hout en touw te kleuren. Deze ambachtelijke praktijk is diep geworteld in vele culturen wereldwijd en biedt een duurzaam alternatief voor synthetische kleurstoffen. In tegenstelling tot chemische verven, die vaak uniform en intens zijn, resulteren plantkleuren in unieke, variabele tinten die de natuurlijke eigenschappen van de gebruikte planten weerspiegelen.

Het verfproces bestaat uit **drie stappen**: eerst worden de kleurstoffen uit het plantmateriaal **geëxtraheerd** door ze te koken in water. Vervolgens wordt het textiel voorbereid met **een beits** om de kleur te fixeren en te versterken. **Beitsen** houdt in dat natuurlijke vezels behandeld worden met een chemische substantie, de beits. Deze beits zorgt voor een verbinding tussen de vezels en de kleurstoffen van de planten, waardoor de kleur beter hecht en langer behouden blijft. Een van de meest gebruikte beitsen bij plantaardig verven is **aluin**, dat mild, veilig en effectief is, en heldere, diepe kleuren oplevert. **Ijzersulfaat** wordt vaak gebruikt om donkere tinten zoals grijs en zwart te versterken. **Tannines**, die van nature aanwezig zijn in planten zoals eikenbast of walnootschillen, fungeren als een natuurlijke vorm van beits. Tot slot wordt het textiel ondergedompeld in de kleurstofoplossing en verhit, vaak gedurende langere tijd, zodat de kleur diep in de vezels kan trekken. Dit nauwkeurige proces vergt geduld en aandacht voor detail, maar resulteert in prachtige en duurzame kleuren.

Kennis en kunde

Verven met planten vereist specifieke kennis en vaardigheden. Ambachtslieden moeten weten **welke planten** geschikt zijn voor bepaalde kleuren en hoe de kleurstoffen optimaal uit de planten kunnen worden geëxtraheerd. Dit vergt inzicht in de verschillende natuurlijke vezels, het chemische proces van **kleurstofextractie**, en de invloed van factoren zoals **pH-waarde, temperatuur en vertijd** op het eindresultaat. Ook het voorbehandelen van textiel met **beitsen** om de hechting van de kleur te verbeteren, vraagt om vakkennis en ervaring.

Heropleving

De praktijk van verven met planten beleeft een heropleving. Ondanks de overvloed aan synthetische kleurstoffen, groeit de interesse in natuurlijke en duurzame alternatieven. Steeds meer kunstenaars en ambachtslieden richten zich op het herontdekken en revitaliseren van deze oude techniek.

Ook binnen onze onderwijsinstellingen en kunstopleidingen wordt plantverven steeds vaker geïntegreerd in het curriculum. Hierdoor wordt de eeuwenoude kennis van plantverven doorgegeven aan een nieuwe generatie kunstenaars en ambachtslieden, die de techniek niet alleen behouden, maar ook verder ontwikkelen.

Pigmento vzw

Door het promoten, herstellen en behouden van de kennis rond plantverven draagt Pigmento vzw niet alleen bij aan het behoud van cultureel erfgoed, maar ook aan een bredere beweging richting duurzaamheid en milieubewustzijn. Het laat zien dat plantverven meer is dan een

ambacht; het is een krachtig middel voor verbinding, zorg en creativiteit, dat het leven van mensen op een positieve manier kan beïnvloeden. Dankzij de betrokkenheid van een nieuwe generatie blijft deze oude techniek relevant en dynamisch.

Pigmento vzw vestigt hierbij bijzondere aandacht op het betrekken van een breed publiek, van jong tot oud. Een sprekend voorbeeld hiervan is het [project Kleurrijk Stuivenberg](#) met het psychiatrisch dagziekenhuis Stuivenberg, waar nadien, samen met patiënten, de reuzin Stuifke werd gecreëerd. Deze initiatieven tonen hoe cultureel erfgoed kan bijdragen aan zorgtrajecten en sociale acceptatie.

INZENDER

Hans Jackmaert
Pigmento vzw
www.pigmentovzw.be

LOCATIE

Pigmento vzw is vooral actief in Antwerpen, Sint-Niklaas en Gent. Wij staan open voor samenwerkingen op nieuwe locaties.

THEMA

Feesten, rituelen en sociale gebruiken
Natuur en landbouw
Ambacht, vakmanschap en techniek

TREFWOORD

[#stoet](#) [#sociaal gebruik](#) [#natuur](#) [#ambacht](#) [#techniek](#)
[#vakmanschap](#)